

Souhrn z 1. jednání 1. Pracovní skupiny Uhlé komise (1. PS UK) pro stanovení harmonogramu útlumu využití uhlí, a to v celkovém kontextu energetického mixu ČR a ochrany klimatu, 16. října 2019, 13 hod, MPO

Seznam přítomných

Přítomní členové: MPO (René Neděla), nedela@mpo.cz MŽP (Pavel Zámyslický), Pavel.Zamyslicky@mzp.cz

MŽP Ing. Josef Godány, josef.godany@geology.cz SP ČR (Ing. Luboš Pavlas), l.pavlas@7.cz HK ČR (Ing. Filip Dvořák), filip.dvorak@hkpraha1.cz Zelený kruh (Štěpán Chalupa), stepan.chalupa@komoraoze.cz Zelený kruh, (Ing. Karel Polanecký), karel.polanecky@hnutiduha.cz zástup. (RNDr. Jiří Koželouh), jiri.kozelouh@hnutiduha.cz ČVUT (prof. Hrdlička), frantisek.hrdlicka@fs.cvut.cz KZPS (Ing. František Štěpánek), stepanek@suas.cz , MSK (Ing. Jakub Unucka), jakub.unucka@msk.cz KVK (Ing. Jiří Pöpperl), popperl@suas.cz PSP (RNDr. Jan Zahradník), zahradnikj@psp.cz HV PS (Petr Pávek), pavekp@psp.cz

Ostatní přítomní: Mgr. et Mgr. Kristýna Křižanová (Ministerstvo průmyslu a obchodu); Ing. Jiří Hřebík (Ministerstvo průmyslu a obchodu); Ing. Tomáš Smejkal (Ministerstvo průmyslu a obchodu).

Omluveni: OS PHGN (Jaromír Franta), j.franta@7group.cz UK (Ing. Ludmila Nováková), Ludmila.novakova@ujep.cz

Program jednání:

1. Představení činnosti pracovní skupiny 1
 - odborné působení směřující k vymezení harmonogramu útlumu využití uhlí v celkovém kontextu energetického mixu ČR a ochrany klimatu
2. Rámcový popis činnosti pracovní skupiny 1
 - analýza aktuálního a očekávaného vývoje v mezinárodní klimaticko-energetické politice a analýza potenciálu energetických úspor a efektivnosti a scénářů konečné spotřeby energie a elektřiny v České republice do roku 2050
3. Představení pokladového materiálu obsahujícího výhled využití černého a hnědého uhlí
 - představení materiálu, který byl připraven ze strany MPO na první jednání 1. UK, který obsahuje výhled významných zdrojů energie
 - diskuse materiálu a potřebných úprav pro účely PS
4. Plán činnosti a očekávané výstupy pracovní skupiny 1
 - stanovení zvažovaného harmonogramu termínů jednání 1 PS UK
 - stanovení předpokládaných výstupů z 1. PS UK pro předložení UK
 - diskuse informací potřebných pro práci PS (prezentace ze strany ČEPS atd.)
5. Různé

Shrnutí hlavních součástí jednání

V úvodu jednání byla ze strany vedoucích PS představena oblast působnosti Uhlé komise (UK), tj. zaměření na zhodnocení budoucích potřeb hnědého uhlí se zaměřením na posouzení jednotlivých velkých spalovacích zdrojů ve formě ucelené analýzy, analýzu možností budoucího odklonu od využití uhlí ve spalovacích zdrojích zahrnující stanovení harmonogramu tohoto odklonu, určení nástrojů a opatření k dosažení tohoto odklonu, kvantifikaci nákladů a dopadů odklonu a strukturální změny regionů zejména: vyvolané náklady politiky zaměstnanosti; vyvolané náklady v návazné energetické infrastruktuře; dopady na zranitelné zákazníky (spotřebitele elektřiny a tepla); náklady spojené s kompenzačními opatřeními pro dotčené regiony (v úzkém provázání s programem RE:START), definici rizik odklonu a nástroje a opatření k minimalizaci těchto rizik. Dále byl stručně shrnut průběh prvních dvou jednání UK (16. 8. 2019 a 1. 10. 2019) a uveden termín dalšího plánovaného střetnutí UK (25. 11. 2019).

NM Neděla ve spolupráci s ŘO Zámyslickým představili návrh činnosti 1. PS UK dle jednotlivých fází. 1. fáze - aktuální statistiky a výhledy zdrojové základny se zaměřením na jejich technologické parametry včetně emisí, termín: konec listopadu 2019, (předložení na UK, prosinec 2019), 2. fáze - tvorba možných scénářů odstavování uhelných zdrojů ve vztahu na jednotlivé technologie (ve spolupráci a na základě výstupů PS2), termín: leden 2020, (předložení na UK, únor 2020), 3. fáze - vyhodnotit energetickou bilanci i kapacitní přiměřenost výrobních kapacit pro jednotlivé varianty, stanovit pořadí preference variant s ohledem na dosažení úspory CO₂ při zohlednění dopadu na energetickou bilanci a kapacitní přiměřenost pro další posouzení ve skupinách PS2 a PS3, stanovit doporučení pro Uhlernou komisi. NM Neděla uvedl, že u druhé fáze by bylo účelné zpracovat výstupy již v termínu do konce roku 2019, a to i s ohledem na návaznost činností 2. PS UK.

Byl naznačen předpokládaný analyzovaný horizont roků 2020 -2050, s tím, že by posuzovaná hranice zdrojů měla být cca od 20 MWt. Měly by být využity existující scénáře spotřeby s jejich případnou aktualizací (členové PS si v tomto ohledu vyžádali více informací o výhledu spotřeby elektřiny). Měly by být využity expertní analýzy, např. od společnosti ČEPS, nebo od zpracovatele Očekávané dlouhodobé rovnováhy, co se týče posouzení únosnosti přenosové soustavy a další (expertní role provozovatele přenosové soustavy byla označena jako důležitá). Byla diskutována úloha OZE a jádra v energetickém mixu. Zazněly úvahy o pozměnění zadání pro 1. PS UK, kdy by se stanovil termín (respektive několik termínů) ukončení těžby hnědého uhlí (HU) a zjišťovaly se dopady. Jedná se také o porovnání stávajících variant s novými předpoklady.

V období po roce 2025 již nemusí být k dispozici dostatek instalovaného výkonu, bude se muset najít řešení, byly zmíněny strategické rezervy a jejich obtížné zajišťování. Po roce 2035 bude k vyrovnaní bilance nutné využití nového jaderného zdroje. Po r. 2050 již pravděpodobně nebude probíhat těžba HU ani jeho energetické využití, bude však nutné zajistit pokrytí bilance. Byla zmíněna Pařížská dohoda s jejími cíli ale také zdůrazněn faktor spolehlivosti a bezpečnosti dodávek energie a v tomto kontextu zohlednění ochrany životního prostředí. Byla diskutována difference mezi spotřebou energie a energií obchodovatelnou, zmíněna problematika akumulace energie, upozorněno na stávající NAP chytré sítě, bude nutné řešit důsledky útlumu využití HU. Zaměřením 1. PS není pouze elektroenergetika, ale je nutné diskutovat i zajištění zásobování ostatních sektorů, zejména sektoru výroby tepla. V tomto kontextu byl zdůrazněn problém Moravskoslezského kraje a role CZT a černého uhlí v regionu.

U akumulace byla konstatována zatímní velmi nízká účinnost využití a přeměny energie. Byla vyjádřena podpora rozvoje JE v ČR, a upřesněn pojem uhlíkové neutrality do r. 2050, kdy se jedná o celou EU, ne o jednotlivé státy. Práce 1. PS UK má identifikovat určité „stupně volnosti“, nemůže se zabývat řešenou problematikou v přílišném detailu. Dále byla zdůrazněna zásadní úloha rozvoje a modernizace sítí pro další rozvoj JE a další zdrojů. Byla diskutována problematika decentralizace i nutná provozní podpora OZE.

Byla zmíněna UK Německa a případná možnost kontaktu a využití jejich zkušeností. Bylo rozhodnuto o předání podkladů, které již obdrželi členové UK také ostatním členům 1. PS UK. Z hlediska bilance je nutné upřesnit spotřebu, stanovit jakou náhradu a odkud a kolik z toho představuje zdrojově HU. Také OZE, jako substituční zdroj, je nutno posoudit z pohledu spolehlivosti a bezpečnosti dodávek energie. UK Německa není vždy ideálním příkladem pro ČR, její opatření jsou nákladná, u plnění cílů dochází ke zpoždění a je otázka, zda bude v tomto ohledu dostatek finančních zdrojů.

Bylo upozorněno na skutečnost, že v první řadě je relevantní využít stávající podklady a studie, vhodné pro práci 1. PS UK, případně je aktualizovat. 1. PS UK se bude zabývat scénáři spotřeby, je nutné porovnat se záměry na úrovni EU, komplexním pohledem a jejich „realností“. Byla zmíněna problematika tepláren v kontextu práce 1. PS UK. V oblasti bilance se rovněž nabízí využití Energeticko-klimatického plánu ČR.

Úkoly vyplývající ze zasedání 1. PS UK:

- **Zaslat věcné připomínky k materiálu „Výhled využití černého a hnědého uhlí v ČR (poklady po Uhelnu komisi)“** za účelem shody, aby **tento scénář byl využit jako „podkladový/referenční“** (je k němu dostupná analýza přiměřenosti/síťová analýza a emisní projekce). Případně indikovat, co je nutné doplnit, aby byl dokument dostatečně komplexní a mohl být po úpravách použit jako vstup pro činnosti pracovní skupiny.

Termín: 1. 11. 2019

- Vyjádřit se k tomu, **jaké kategorie spotřeby sledovat**: i) „velké zdroje“, tak jak jsou vymezeny ve výše uvedeném materiálu (elektrárny, velké teplárny, střední teplárny, malé teplárny, závodní energetiky atd.); ii) průmyslová spotřeba; iii) domácnosti; iv) ostatní. Dále zda jsou velké zdroje dostatečným vzorkem, nebo je nutné doplnit i jiné menší zdroje? Poznámka: jiná kompozice zdrojů však může být pracná na přípravu, tyto kategorie jsou již popsány a jsou konzistentní.

Termín: 1. 11. 2019

- Vyjádřit se k **následujícímu návrhu dalšího postupu**: bude určeno několik (optimálně 3 - 4) **časové horizonty ukončení spotřeby uhlí** (kupříkladu 2035, 2040, 2045, 2050 – zde také prosíme o vyjádření, zda je možné je považovat za dostatečně reprezentativní, abychom mohli již na dalším jednání skupiny diskutovat) a budou **prověřeny dopady na energetickou bilanci, emisní bilanci a vyjádření, kterých zdrojů/lomů by se to konkrétně týkalo** (zde je klíčové, zda by stát prosazoval tento termín přes těžbu, nebo přes zdroje/sektory spotřeby – propojení s PS č. 2). V případě dostatku času lze určit různé termíny pro různé skupiny zdrojů: kondenzační výroba/teplárny/průmysl/domácnosti atd. Tento postup je **zvolen z hlediska časového rámce pracovní skupiny (první výstupy pro UK do konce roku 2019)**, pokud bude ověřována celá bilance a všechny výrobní zdroje, tak to není v daném časovém horizontu možné, výstupem navrženého postupu bude výpadek výkonu/dodávky tepla (postup a rozsah je do velké míry obdobný následujícímu materiálu: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/53569/61119/636795/priloha004.pdf>).

Termín: 1. 11. 2019

Další zasedání 1. PS UK:

7. listopad 2019, 13:00-15:00, Ministerstvo životního prostředí